

Zaaknummer : 01093505
Ons Kenmerk : ODH935255
Datum : -

Ontwerpbesikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 22 december 2023 hebben wij namens Dunea N.V. een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, en artikel 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De ontheffing is aangevraagd voor het overtreden van verboden ten aanzien van beschermde soorten als gevolg van de aanleg van de infiltratieplassen 21 en 22, de aanleg van twee bijbehorende onderhoudspaden en het gebruik en de aanleg van tijdelijke werkwegen. Daarnaast vindt natuurontwikkeling en -herstel plaats in Joppedel. De aanvraag betreft het opzettelijk vangen en (worstcase) doden van de rugstreepad en de zandhagedis, het opzettelijk verstoren van de rugstreepad en de zandhagedis, het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de rugstreepad en de zandhagedis alsmede het, anders dan voor verkoop, onder zich hebben en vervoeren van de rugstreepad, de zandhagedis en de groenknolorchis. Daarnaast wordt ontheffing aangevraagd voor het vernielen van het glad biggenkruid en het opzettelijk afsnijden, ontwortelen of vernielen van de groenknolorchis. De locatie betreft het zuidelijk deel van deelgebied Berkheide, onderdeel van Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide.

De ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, eerste lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk vangen en doden van de rugstreepad (*Epidalea calamita*) en de zandhagedis (*Lacerta agilis*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de rugstreepad (*Epidalea calamita*) en de zandhagedis (*Lacerta agilis*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de rugstreepad (*Epidalea calamita*) en de zandhagedis (*Lacerta agilis*);
- artikel 3.5, vijfde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van de groenknolorchis (*Liparis loeselii*) in zijn natuurlijke verspreidingsgebied;
- artikel 3.6, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het anders dan voor verkoop onder zich hebben van de rugstreepad (*Epidalea calamita*), de zandhagedis (*Lacerta agilis*) en de groenknolorchis (*Liparis loeselii*);
- artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wet natuurbescherming voor het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van het glad biggenkruid (*Hypochaeris glabra*) in zijn natuurlijke verspreidingsgebied.

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 augustus 2024 tot 1 maart 2026.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wet natuurbescherming nog van toepassing op deze procedure.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te **verlenen** aan Dunea N.V.;
- II. op grond van artikel 3.9, eerste lid, van de Wet natuurbescherming ontheffing te verlenen voor gebruikmaking van niet-selectieve vangmiddelen bij het vangen van de rugstreepad en de zandhagedis;
- III. als vangmiddelen als bedoeld in artikel 3.25, eerste lid, van de Wet natuurbescherming het volgende middel aan te wijzen:
 - vangemmer (rugstreepad en zandhagedis);
- IV. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze ontheffing;
- V. de documenten vermeld onder het kopje 'Aanvraagdocumenten' in het vervolg van dit besluit onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- VI. dat deze ontheffing geldig is vanaf 1 augustus 2024 van dit besluit tot 1 maart 2026.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

mr. C. van der Kamp
Directeur Omgevingsdienst Haaglanden

APPENDICES

- I. Winning 8 werkwegen en transportroutes;
- II. Ligging duinvalleien.

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze ontwerpbeschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

1. De ontheffinghouder dient:
 - a. de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
 - b. het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (hierna: OZHZ), Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

2. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
3. De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen opgenomen in de documenten vermeld onder het kopje 'Aanvraagdocumenten'. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b. de aanduiding van de locatie van het projectgebied (hierna: plangebied);
 - c. de uit te voeren werkzaamheden;
 - d. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e. de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g. het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
4. De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de rugstreeppad, de zandhagedis, de groenknolorchis en het glad biggenkruid.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en/of (beschermde) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit, of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie.

De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan aanvragen opstellen of daarbij ondersteunen;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk (inclusief vrijstellingen en gedragscodes);
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties en/of een ecologisch adviesbureau, dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol inclusief het logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
6. De ontheffinghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals opgenomen in de documenten vermeld onder het kopje 'Aanvraagdocumenten'.
7. Indien een of meerdere in voorschrift 6 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
8. Tijdig, minimaal één maand voordat de in voorschrift 7 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de OZHZ (voorschrift 1) te worden voorgelegd.

Specifieke voorschriften

9. Alle werkzaamheden, inclusief het plaatsen van reptielen- en amfibieënschermen (hierna: schermen) en rijplaten, dienen uitgevoerd te worden in één werkrichting om eventueel aanwezige soorten de mogelijkheid te geven zich te kunnen verplaatsen.
10. De rijnsnelheid van alle machines en voertuigen over onverhard terrein en paden binnen het plangebied mag niet hoger zijn dan vijf kilometer per uur. Voor beheerpaden die voorzien zijn van rijplaten en aanwezig zijn in onverhard terrein binnen het plangebied, geldt een maximale snelheid van vijftien kilometer per uur. In overige gevallen, zoals (transport)bewegingen over verharde beheerpaden die met rijplaten zijn voorzien, geldt een maximumsnelheid van dertig kilometer per uur. Indien ter plaatse een lagere maximumsnelheid geldt vanuit veiligheidsoverwegingen of andere wet- en regelgeving, dan dient deze maximum snelheid te worden aangehouden. Dit geldt voor de locaties buiten de schermen, in de periode van 1 februari tot 15 november.
11. Indien individuen van de rugstreppad, de zandhagedis en/of de groenknolorchis worden aangetroffen in het plangebied tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, dienen de werkzaamheden die gerelateerd zijn aan dat specifieke werk op de locatie waar de soort is aangetroffen, meteen stilgelegd te worden en de ecologische deskundige (voorschrift 4) dient dan direct contact op te nemen met de OZHZ (voorschrift 1). De ecologische deskundige dient ter plaatse passende maatregelen te nemen. De genomen maatregelen dienen zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk op dezelfde dag dat de maatregelen worden uitgevoerd, door de ecologische deskundige doorgegeven te worden aan de OZHZ. De werkzaamheden kunnen op de werklocatie hervat worden als deze is vrijgegeven door de ecologische deskundige. Indien de OZHZ het nodig acht dat aanvullende en/of andere maatregelen getroffen moeten worden voordat de werkzaamheden hervat mogen worden, dan mogen de werkzaamheden pas hervat worden nadat deze maatregelen genomen zijn en de locatie is vrijgegeven door de ecologisch deskundige. De ecologisch deskundige dient van het voorgaande verslag te doen in het ecologisch logboek (voorschrift 3, sub g).

Rugstreepad en zandhagedis

12. Voorafgaand aan de werkzaamheden dient het werkgebied rondom de aan te leggen infiltratieplassen 21 en 22 ontoegankelijk te worden gemaakt door het plaatsen van schermen. Bovenstaande geldt tevens voor de locaties van de nieuwe werk- en onderhoudspaden en het werkgebied in Joppedel. Bestaande transportroutes hoeven hierbij niet meegenomen te worden, met uitzondering van risicovolle locaties. De risicovolle locaties zijn ter beoordeling aan de ecologisch deskundige (voorschrift 4). Het plaatsen van de schermen dient te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Aanvullend zijn de volgende voorwaarden van toepassing:
 - a. de schermen dienen in goede staat te verkeren en dagelijks gecontroleerd te worden door een ecologisch deskundige of door een persoon die aanwezig is op de locatie en is geïnstrueerd door de ecologisch deskundige. Beschadigingen, hoge vegetatie of omgevallen schermen en dergelijke waardoor de functionaliteit van deze maatregel wordt belemmerd, dienen binnen een dag te worden hersteld of opgelost;
 - b. het verwijderen van de schermen na afronding van de werkzaamheden dient te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige;
 - c. in het ecologisch logboek (voorschrift 3, sub g) dient door de ecologisch deskundige verslag te worden gedaan van het plaatsen en verwijderen van de schermen, de uitgevoerde controles en wat de bevindingen en eventueel ondernomen acties zijn geweest;
 - d. voor Joppedel moet voorafgaand aan het ontoegankelijk maken van het werkgebied een kaart met de exacte locaties voor het plaatsen van de schermen ter goedkeuring aan de OZHZ worden voorgelegd.

13. Het afvangen en verplaatsen van de rugstreepad en de zandhagedis dient te worden uitgevoerd door een ecologisch deskundige (voorschrift 4). Hierop zijn de volgende aanvullende voorwaarden van toepassing:
 - a. het afvangen van de rugstreepad en zandhagedis dient uitgevoerd te worden door middel van vangemmers, handvangsten en/of stropvangsten (enkel zandhagedis). Stropvangsten met behulp van vangstropjes mogen uitsluitend worden toegepast door een ecologisch deskundige vaardig in het afvangen van de zandhagedis met deze specifieke methode;
 - b. vanaf het moment van afvangen, dienen vangemmers minimaal tweemaal daags gecontroleerd te worden op individuen van de rugstreepad en de zandhagedis, met een tussenperiode van maximaal 10 tot 12 uur. Gevangen individuen dienen zo snel mogelijk te worden vrijgelaten in het omliggende leefgebied, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Indien minimaal vijf aaneengesloten dagen géén individuen van de rugstreepad en de zandhagedis afgevangen zijn, kan het plangebied door de ecologisch deskundige worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden;
 - c. in het ecologisch logboek (voorschrift 3, sub g) dient door de ecologisch deskundige verslag te worden gedaan van de ecologische begeleiding, waarbij wordt genoteerd door wie de dieren zijn gevangen en waar, wanneer en om hoeveel dieren het gaat en waarheen zij zijn verplaatst. Ter verificatie dient fotomateriaal te worden toegevoegd.

14. Het ontoegankelijk maken van het werkgebied Joppedel (Activiteitenplan, figuur 2.2, pag. 12) middels het plaatsen van schermen en het afvangen van de rugstreepad en de zandhagedis in dit werkgebied is in afwijking van de voorschriften 12 en 13 niet benodigd indien:
 - a. de werkzaamheden plaatsvinden binnen de periode van 15 november tot 1 februari;
 - b. als er buiten de onder sub a genoemde periode sprake is van minimaal drie aaneengesloten dagen nachtvorst. Dit ter beoordeling aan de ecologisch deskundige (voorschrift 4), die hiervan verslag uitbrengt in het ecologisch logboek (voorschrift 3, sub g).

15. Bij het afvangen dienen gebruikte materialen (waaronder handschoenen, laarzen etc.) voor- en achteraf ontsmet te worden conform het Desinfectie protocol veldwerk van RAVON².
16. Aan deze ontheffing is een monitoringsverplichting verbonden naar de functionaliteit van het leefgebied van de rugstreeppad en de zandhagedis. Binnen twee maanden na bekendmaking van dit besluit, dient hiervoor een monitoringsplan ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Haaglanden (hierna: ODH) te worden verstrekt. Op deze monitoring zijn de volgende randvoorwaarden van toepassing:
 - a. in het monitoringsplan dient concreet te zijn gemotiveerd welke SMART-definitie³ wordt gegeven aan een goede, matige en slechte kwaliteit van leefgebied van de betreffende soorten, zodat dit ook heldere handvatten geeft voor behoud van kwaliteit en eventuele maatregelen ter verbetering;
 - b. er dient vanaf het eerstvolgende voortplantingsseizoen na afronding van de werkzaamheden, gedurende een periode van drie jaar gemonitord te worden door een ecologisch deskundige op het gebied van de rugstreeppad en de zandhagedis;
 - c. de monitoring dient te worden uitgevoerd conform de meest recente richtlijnen, zoals beschreven in de Handleiding Meetnet Reptielen en Amfibieën van RAVON⁴;
 - d. de resultaten van de monitoring dienen jaarlijks vóór 1 februari van het opvolgende jaar te worden aangeleverd bij de OZHZ;
 - e. de resultaten van de monitoring dienen te worden opgeleverd in een korte rapportage, waarin in ieder geval dient te worden opgenomen: een heldere conclusie over de effectiviteit van de maatregelen en een voorstel voor verdere optimalisatie of extra maatregelen, mocht het verwachte resultaat uitblijven en aanwijsbaar zijn toe te schrijven aan de uitvoering van de betreffende maatregelen. Voorstellen voor optimalisatie en extra maatregelen mogen worden uitgevoerd na goedkeuring van het voorstel door de OZHZ.

Groenknolorchis binnen het plangebied

17. Voorafgaand aan de werkzaamheden dient het plangebied op aanwezigheid van de groenknolorchis te worden geïnventariseerd door een ecologisch deskundige (voorschrift 4). De inventarisatie heeft enkel betrekking op het plangebied en de werkzaamheden zoals beschreven in de projectbeschrijving Winning 8 van 22 december 2023 en opgenomen in appendix I. De inventarisatie dient te voldoen aan de volgende voorwaarden:
 - a. het veldonderzoek voor de groenknolorchis dient te worden uitgevoerd in de periode 1 juni tot en met 31 juli;
 - b. het veldonderzoek dient hierbij vlakdekkend⁵ te worden uitgevoerd op de locaties binnen het plangebied waar kansrijke standplaatscondities voor de groenknolorchis aanwezig zijn;
 - c. indien individuen van groenknolorchis worden aangetroffen dienen deze ter plekke zichtbaar te worden gemarkeerd;
 - d. de ecologisch deskundige dient van de veldinventarisatie verslag te doen in het ecologisch logboek (voorschrift 3, sub g).

² Zie: https://www.ravon.nl/Portals/2/Bestanden/Publicaties/Hygiene_protocol.pdf.

³ SMART: specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden.

⁴ [Handleiding_meetnet_reptielen.pdf \(ravon.nl\)](https://www.ravon.nl/Portals/2/Bestanden/Publicaties/Handleiding_meetnet_reptielen.pdf)

⁵ Vlakdekkend: onderzoek van het volledige oppervlak.

18. Indien uit de inventarisatie (voorschrift 17) blijkt dat individuen van de groenknolorchis aanwezig zijn in het plangebied, dan dienen deze getransplanteerd (verplaatst) te worden. De individuen dienen getransplanteerd te worden door de ecologisch deskundige (voorschrift 4) naar één van de duinvalleien waar de groenknolorchis reeds voorkomt (voorschrift 20). Tevens dient aan de voorwaarden te worden voldaan zoals genoemd in voorschrift 19 ten aanzien van het transplanteren van de groenknolorchis. Voorafgaand aan de daadwerkelijke verplaatsing van de planten dient in een plan van aanpak het volgende ter goedkeuring aan de ODH te worden voorgelegd:
- op welke wijze de transplantatie en transportatie van de groenknolorchis exact wordt uitgevoerd, inclusief gebruikte gereedschappen en materialen;
 - op kaart dient te worden aangegeven waarheen de getransplanteerde individuen van de groenknolorchis worden verplaatst.
19. Indien de groenknolorchis bij de inventarisatie (voorschrift 17) wordt aangetroffen, dan dienen de volgende voorwaarden te worden nageleefd:
- de transplantatie van de aangetroffen individuen dient door een ecologisch deskundige (voorschrift 4) uitgevoerd te worden in de periode van 1 juli tot en met 31 augustus;
 - individuen van de groenknolorchis dienen per individu en met voldoende ruimte rondom de plant uitgestoken worden. Dit betekent een cilinder met een diameter van 30 cm rondom de plant en circa 20 cm diep. Indien de individuen van de groenknolorchis te dicht opeen staan en niet als individu getransplanteerd kunnen worden, dienen deze als cluster te worden getransplanteerd;
 - het uitsteken van de groenknolorchis dient handmatig te gebeuren. Het dient als homogeen pakket te worden uitgestoken. Indien het substraat bestaat uit los duinzand dient men de grond eerst vochtig te maken;
 - bij het plaatsen van de groenknolorchis op de ontvangstlocatie, dient de bovenkant van de uitgestoken grond gelijk te zijn met het maaiveld. De te transplanteren individuen van de groenknolorchis dienen nauw aan te sluiten aan het omringende substraat. Het aanduwen of aanstampen van de grond rondom de geplaatste planten is niet toegestaan;
 - van de transplantatie, dient verslag te worden gedaan in het ecologisch logboek (voorschrift 3, sub g), hierbij dienen de exacte vindlocaties en plaatsingslocaties te worden vermeld.

Groenknolorchis buiten het plangebied, maar binnen de invloedssfeer van Winning 8

20. Voorafgaand aan de werkzaamheden van Winning 8 dient een nulmeting uitgevoerd te worden naar de verspreiding en populatieomvang van de groenknolorchis in de duinvalleien Boerendel, Knolletjesdel, Plasjes van Simon, Hondengerecht en Paardenkerkhof (zie appendix II voor de ligging van de duinvalleien). Er dient aan de volgende voorwaarden te worden voldaan:
- de nulmeting dient uitgevoerd te worden in de periode 1 juni tot en met 31 juli en door een ecologisch deskundige (voorschrift 4);
 - in de resultaten moet worden opgenomen wat de huidige grondwaterstanden zijn per vallei. Hiervoor dienen de peilbuisgegevens van alle peilbuizen per vallei te worden meegezonden;
 - indien in een vallei geen peilbuis aanwezig is, dient deze alsnog geplaatst te worden en operationeel te zijn voordat de nulmeting wordt uitgevoerd;
 - de resultaten van de nulmeting dient binnen twee maanden na bekendmaking van dit besluit te worden aangeleverd bij de ODH.

21. Binnen twee maanden na het aanleveren van de resultaten van de nulmeting zoals genoemd in voorschrift 20, dient een monitoringsplan voor de groenknolorchis ter goedkeuring aan de ODH te worden voorgelegd. In dit monitoringsplan dient het volgende te worden opgenomen:
- de monitoring dient uitgevoerd te worden door een ecologisch deskundige (voorschrift 4);
 - de verspreiding en populatieomvang van de groenknolorchis in de duinvalleien Boerendel, Knolletjesdel, Plasjes van Simon, Hondengerecht en Paardenkerkhof (zie appendix II) dient te worden meegenomen;
 - de monitoring dient gedurende een periode van vijf jaar uitgevoerd te worden vanaf het moment van de start van de werkzaamheden en ingebruikname van Winning 8;
 - in het monitoringsplan dienen tevens alle maandelijkse peilbuisgegevens ten aanzien van de grondwaterstand (cm van peil t.o.v. maaiveld) per vallei te worden opgenomen.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten – beschermd én onbeschermd – geldt de specifieke zorgplicht van artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen. Dit betekent onder meer dat gedurende de werkzaamheden rekening moet worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Gedurende de werkzaamheden dient ook rekening te worden gehouden met de potentiële aanwezigheid van schadelijke (invasieve) soorten die de leef- en voortplantingsgebieden van beschermde soorten kunnen bedreigen. Indien schadelijke soorten worden aangetroffen, dienen de werkzaamheden gestaakt te worden en contact opgenomen te worden met de OZHZ. Nadat de noodzakelijke maatregelen getroffen zijn en de ecologische deskundige de locatie heeft vrijgegeven, mogen de werkzaamheden hervat worden.
- Dit besluit is alleen van toepassing op de beschermde soorten, verbodsbepalingen en handelingen zoals opgenomen in de aanvraag. Indien blijkt dat de werkzaamheden zullen leiden tot overtreding van andere verbodsbepalingen en/of er sprake zal zijn van niet eerder voorziene effecten op andere beschermde soorten dan waarop dit besluit van toepassing is, dienen de werkzaamheden gestaakt te worden en direct contact te worden opgenomen met de OZHZ (voorschrift 1) en hiervoor een aanvullende omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit te worden aangevraagd bij de ODH.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 22 december 2023 hebben wij namens Dunea N.V. een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, en artikel 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De ontheffing is aangevraagd voor het overtreden van verboden ten aanzien van beschermde soorten als gevolg van de aanleg van de infiltratieplassen 21 en 22, de aanleg van twee bijbehorende onderhoudspaden en het gebruik en de aanleg van tijdelijke werkwegen. Daarnaast vindt natuurontwikkeling en -herstel plaats in Joppedel. De aanvraag betreft het opzettelijk vangen en (worstcase) doden van de rugstreepad en de zandhagedis, het opzettelijk verstoren van de rugstreepad en de zandhagedis, het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de rugstreepad en de zandhagedis alsmede het, anders dan voor verkoop, onder zich hebben en vervoeren van de rugstreepad, de zandhagedis en de groenknolorchis. Daarnaast wordt ontheffing aangevraagd voor het vernielen van het glad biggenkruid en het opzettelijk afsnijden, ontwortelen of vernielen van de groenknolorchis. De locatie betreft het zuidelijk deel van deelgebied Berkheide, onderdeel van Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide.

De ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, eerste lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk vangen en doden van de rugstreepad (*Epidalea calamita*) en de zandhagedis (*Lacerta agilis*);
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de rugstreepad (*Epidalea calamita*) en de zandhagedis (*Lacerta agilis*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de rugstreepad (*Epidalea calamita*) en de zandhagedis (*Lacerta agilis*);
- artikel 3.5, vijfde lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van de groenknolorchis (*Liparis loeselii*) in zijn natuurlijke verspreidingsgebied;
- artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het anders dan voor verkoop onder zich hebben van de rugstreepad (*Epidalea calamita*), de zandhagedis (*Lacerta agilis*) en de groenknolorchis (*Liparis loeselii*);
- artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wnb voor het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van het glad biggenkruid (*Hypochaeris glabra*) in zijn natuurlijke verspreidingsgebied.

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 augustus 2024 tot 1 maart 2026.

Aanvraagdocumenten

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten ingediend:

- Activiteitenplan Winning 8, Waardenburg Ecology, rapportnummer 22-166, rapportkenmerk 21-0805, 22 december 2023 (ODH926182) (hierna: Activiteitenplan);
- Natuurtoets soorten project Winning 8, Waardenburg Ecology, rapportnummer 22-166, rapportkenmerk 21-0805, 22 december 2023 (ODH926183);
- Projectbeschrijving Winning 8, Dunea N.V., kenmerk DUN 8-23-PRB-01, 22 december 2023 (ODH926180);
- Concept ecologisch werkprotocol, Buijs Eco Consult B.V., projectnummer: 231212, memonummer 231212 Rev. 01 concept, 20 december 2023 (ODH926181) (hierna: concept ecologisch werkprotocol);

- Toelichting ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming Winning 8, Dunea N.V. (ODH926179) (hierna: Toelichting ontheffingsaanvraag);
- Passende beoordeling Project Winning 8 Programma Berkheide, Waardenburg Ecology, rapportnummer: 22-012, 14 februari 2024 (ODH1089803) (hierna: Passende Beoordeling);
- Optimalisatie winning 8 Geohydrologische berekeningen met aangepast peil nieuwe infiltratieplassen (v2), RoyalHaskoningDHV, referentienummer: BI3935-WM-RP-231205-1634, 5 december 2023 (ODH1090736) (hierna: geohydrologische berekeningen);
- Alternatievenafweging Programma Berkheide, Dunea N.V., Versie 21 juli 2022 Definitief (ODH1089793).
- Joppedel, beschermde vaatplanten WNB, Ecogroen, status: definitief, 13 februari 2024 (ODH970063);
- Addendum activiteitenplan project Winning 8, Waardenburg Ecology, kenmerk: 21-0805/K.J./, 14 februari 2024 (ODH970062) (hierna: addendum);
- Verslag 9 april 2024: Kort verslag afstemming & veldbezoek winning 8, Dunea N.V., 9 april 2024, (ODH1098064);
- Locaties voor translocatie exemplaren van glad biggenkruid, Waardenburg Ecology, 12 juni 2024 (ODH1089941);
- Locaties groenknolorchis, aangeleverd op 21 juni 2024 (ODH1098068).

Procedure

Op grond van het overgangsrecht in de Aanvullingswet natuur Omgevingswet is de Wnb nog van toepassing op deze procedure. Op deze beschikking is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (UOV) van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard. Voor het project Winning 8 is ook een natuurvergunning voor het Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide aangevraagd op 26 juli 2022, geregistreerd onder zaaknummer 01061881. Op deze aanvraag wordt separaat een besluit genomen.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 21 februari 2024 verzocht om aanvullende gegevens. Op 9 april 2024 heeft een overleg plaatsgevonden tussen Dunea en de ODH over de nog ontbrekende informatie benodigd voor de inhoudelijke beoordeling van de aanvraag.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Zienswijzen PM

De ontwerpbeschikking heeft ter inzage gelegen van P.M. tot P.M.

Er zijn P.M. de volgende/P.M. geen zienswijzen ingebracht.

Wijziging(en) ten opzichte van ontwerpbeschikking

Ten opzichte van de ontwerpbeschikking zijn er P.M. wijzigingen aangebracht.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.5, 3.6, 3.8, 3.9, 3.10 en 3.25 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De rugstreeppad en de zandhagedis zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn. Beide soorten zijn tevens opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de rugstreepad en de zandhagedis opzettelijk te doden of te vangen;
- de rugstreepad en de zandhagedis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de rugstreepad en de zandhagedis te beschadigen of te vernielen.

De groenknolorchis is een van nature in Nederland in het wild groeiende plant genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn. De groenknolorchis is tevens opgenomen in bijlage I bij het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, vijfde lid, van de Wnb is het verboden:

- de groenknolorchis in zijn natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Glad biggenkruid is een van nature in Nederland in het wilde groeiende plant, genoemd in de bijlage, onderdeel B, van de Wet natuurbescherming.

Op grond van artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wnb is het verboden:

- glad biggenkruid in zijn natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.8, vijfde lid, en artikel 3.10, tweede lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat; en
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, van de Wnb aan de orde is, met dien verstande dat in aanvulling op de redenen zoals genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, de noodzaak voor de ontheffing voor andere soorten (glad biggenkruid) ook verband kan houden met handelingen als bedoeld in artikel 3.10, tweede lid, onder a tot en met i, van de Wnb; en
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Op grond van artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb is het verboden om de rugstreepad, de zandhagedis en de groenknolorchis, anders dan voor verkoop, onder zich te hebben of te vervoeren.

Op grond van artikel 3.9, eerste lid, van de Wnb is het verboden de rugstreepad en de zandhagedis te vangen of te doden door gebruikmaking van niet-selectieve middelen die de plaatselijke verdwijning of ernstige verstoring van de rust van de populaties van deze soorten tot gevolg kunnen hebben. Van dit verbod kan ontheffing verleend worden, hierop is artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb van overeenkomstige toepassing.

Op grond van artikel 3.25, eerste lid, van de Wnb dienen bij het verlenen van een ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, en artikel 3.9, tweede lid, van de Wnb de middelen te worden aangewezen die voor het vangen van de aldaar bedoelde dieren mogen worden gebruikt.

Beoordeling

Aanvraag

Aanvrager Dunea N.V. (hierna: Dunea) is verantwoordelijk voor de productie en levering van drinkwater in het westelijk deel van Zuid-Holland. Om voldoende drinkwater te kunnen blijven leveren moet Dunea in de komende jaren de capaciteit van het drinkwater verhogen. Het Programma Berkheide⁶ omvat een aantal projecten welke als

⁶ Zie ook <https://www.dunea.nl/duinen/werkzaamheden/grote-projecten/werkzaamheden-duingebied-berkheide>.

doel hebben om op korte termijn de bestaande productiecapaciteit en leveringszekerheid veilig te stellen door het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden en uitbreidingen om aan de vraag naar drinkwater te kunnen voldoen. Winning 8 is een van de projecten binnen Programma Berkheide voor de korte termijn doelstelling. Het project heeft als doel om de bestaande winning van geïnfiltreerd voorgezuiverd rivierwater voor drinkwater te renoveren en te regenereren (optimaliseren) om de aanvoercapaciteit en de leveringszekerheid van drinkwater te waarborgen en op te waarden. De bestaande winning bevindt zich in het zuidelijke deel van wingebied Berkheide in Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide, op ruim 1 kilometer afstand van Rijksdorp, gemeente Wassenaar. De winning bestaat uit vier horizontale boringen (hobo's), bekend als winning 8.1 tot en met winning 8.4, en hierbij gelegen infiltratieplassen waaronder infiltratieplas 23 (Toelichting ontheffingsaanvraag, zie pag. 4 en 5).

Behalve dat de capaciteit van deze winning sterk is teruggelopen, voldoet deze ook niet aan de huidige eisen die gelden voor de verblijftijd van oppervlaktewater in de bodem in relatie tot risico's op een bacteriologische besmetting. Infiltratieplas 23 dient om oppervlaktewater in de zandondergrond te laten infiltreren, om het na bodempassage terug te winnen en verder te zuiveren voor drinkwater. Aanvoer en infiltratie van water is nodig om voldoende grondwater te kunnen onttrekken voor de drinkwatervoorziening, zonder dat dit leidt tot verzilting van het grondwater of verdroging van het Natura 2000-gebied. Het bereiken van de optimalisatie van de wincapaciteit, is alleen mogelijk door een hydrologische buffer te realiseren tussen de vochtige duinvalleien ten westen van de winning en de winning zelf. Dit wordt gerealiseerd door het aanleggen van de infiltratieplassen 21 en 22. De infiltratieplassen 21 en 22 vormen tegelijkertijd een hydrologische systeemmaatregel ten behoeve van grondwaterafhankelijke habitats, omdat het ook goede condities geeft om de ontwikkeling van de vochtige duinvalleien in Joppedel te stimuleren. Daarnaast worden aanpassingen aan de uitstroomconstructies van infiltratieplas 23 uitgevoerd. Na het afronden van de werkzaamheden, dient de winning in staat te zijn om een onttrekkingscapaciteit van 280 m³/uur te behalen en een substantiële bijdrage te leveren aan de totaal benodigde drinkwatervraag. Als gevolg van het in gebruik nemen van de infiltratieplassen 21 en 22, zal de gemiddelde grondwaterstand, welke reikt tot in Joppedel, Boerendel en Knolletjesdel stijgen, waardoor een nieuwe ondiepe waterplas in Joppedel ontstaat die in de zomer geleidelijk aan weer droogvalt. Joppedel betreft een voormalige infiltratieplas welke slecht bereikbaar is voor onderhoudsmaatregelen. In de loop der jaren is hierdoor het oppervlakte duindoornstruweel toegenomen. Mededoelstelling en onderdeel van project Winning 8 is het uitvoeren van natuurmaatregelen om het habitattype H2190 Vochtige duinvalleien te herstellen.

De werkzaamheden zijn globaal beschreven als volgt:

Het aanleggen van infiltratieplassen 21 en 22 met bijbehorende onderhoudspaden en voorzieningen

- Het ontgraven van twee nieuwe infiltratieplassen, plas 21 en 22;
- Het tijdelijk bemalen om de grondwaterstand te verlagen, zodat de nieuwe infiltratieplassen kunnen worden ontgraven;
- Het afvoeren van zand;
- Het aanleggen van duikers en uitstroomconstructies tussen de infiltratieplassen 22 en 23 en tussen de plassen 21 en 22 en een plaspeilmeting bij plas 21;
- Het aanleggen van een definitief onverhard onderhoudspad van circa 100 meter lang vanaf winning 8.3 naar plas 21, welke tijdens de uitvoering van het project als werkweg wordt gebruikt;
- Het aanleggen van een definitief onderhoudspad van plas 21 naar plas 22 van circa 330 meter lang, welke tijdens de uitvoering van het project als werkweg wordt gebruikt;
- Het rooien van bestaand struweel binnen de werkgrenzen van de infiltratieplassen 21 en 22, werkwegen en onderhoudspaden ten behoeve van de begaanbaarheid van het werkgebied;
- Het aan- en afvoeren van materieel en materiaal, zoals kabels en materiaal voor duikers en betonconstructies.

Aanpassingen aan infiltratieplas 23

- Het realiseren van een uitstroomconstructie en het verwijderen van een wilg;
- Het met zand aanvullen van de oever vanuit de op dat moment drooggelegde plas.

Natuurontwikkeling Joppedel

- Het aanleggen van een tijdelijke werkweg van circa 20 meter lang, van infiltratieplas 22 naar natuurherstel Joppedel;
- Het verwijderen en afvoeren van struweel;
- Het ontgraven van hoger gelegen delen, het ophogen van lager gelegen delen en het profileren van overgangsgebieden;
- Het aanbrengen en inhakken van gebiedseigen maaisel dat vrijkomt bij beheerprojecten ter versnelling van de ontwikkeling van gewenste habitattypen.

De voorbereidende werkzaamheden staan gepland te starten vanaf 1 augustus 2024, waarna de realisatie van infiltratieplassen 21 en 22, de werkpaden en twee onderhoudspaden, uitstroomconstructies en plaspeilmeting gepland staan vanaf 1 september 2024 tot 1 maart 2025. Bij de aangevraagde geldigheidsduur is rekening gehouden met eventuele uitloop van het project.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Het voorkomen van de rugstreepad, de zandhagedis, de groenknolorchis en het glad biggenkruid in Berkheide is algemeen bekend. Om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wnb hebben in 2021, 2022 en 2023 in totaal vier veldbezoeken plaatsgevonden, waarin onderzoek is gedaan naar geschikte locaties van beschermde soorten binnen het plangebied. Het onderzoek voor de rugstreepad en de zandhagedis is niet uitgevoerd conform de Kennisdocumenten Rugstreepad en Zandhagedis (BIJ12, 2017) Op basis van de vier veldbezoeken, de Nationale Databank Flora en Fauna (hierna: NDFF) en expert judgement zijn de verschillende leefgebieden en potentiële functies en geschikte standplaatsen voor de soorten in kaart gebracht. Ervan uitgegaan wordt dat de soorten overal in het plangebied voor kunnen komen, derhalve wordt er te allen tijde uitgegaan van een worstcasescenario waarin de aanwezigheid wordt verondersteld in het gehele plangebied.

Rugstreepad en zandhagedis

Het Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide maakt onderdeel uit van het natuurlijke verspreidingsgebied van de rugstreepad en de zandhagedis. Beide soorten komen algemeen voor in Berkheide. Voor het Programma Berkheide wordt uitgegaan van een worstcasescenario, waarbij het plangebied in zijn algemeenheid wordt beschouwd als geschikt leefgebied voor de rugstreepad en de zandhagedis. Tijdens de veldbezoeken zijn op basis van de aanwezige terreinkenmerken de potentiële voortplantings- en overwinteringsplaatsen, voor de rugstreepad en de zandhagedis in beeld gebracht (biotooanalyse). Op basis van dit onderzoek wordt er in de aanvraag van uitgegaan dat de rugstreepad en de zandhagedis en functies voor deze soorten, in het plangebied aanwezig zijn.

In het plangebied komen geschikte overwinteringsplaatsen van zowel de rugstreepad als de zandhagedis algemeen voor, met name in de overgang tussen duingrasland en struweel. Aanwezige zandige open plekken kunnen dienen als overwinteringsplek voor de rugstreepad en de zandhagedis, en daarnaast als ei-afzetplaats voor de zandhagedis. Rondom Joppedel, op circa 150 meter afstand zijn voortplantingswateren van de rugstreepad aanwezig. Dit betreft wateren waar kooractiviteit is waargenomen. Infiltratieplas 23, waar werkzaamheden gaan plaatsvinden, bestaat uit steile oevers met hoog opgaande begroeiing van struweel en riet, waarbij ondiepe oeverzones ontbreken. Deze plas bevat roofvissen waardoor deze plas niet geschikt wordt geacht als voortplantingswater van de rugstreepad. Er kan echter niet worden uitgesloten dat hier toch individuen van de rugstreepad of de zandhagedis kunnen voorkomen.

Gelet op het voorgaande, valt niet uit te sluiten dat door het uitvoeren van de werkzaamheden sprake zal zijn van aantasting van functioneel leefgebied van de rugstreeppad en de zandhagedis evenals aantasting van mogelijk aanwezige rust- en verblijfplaatsen. Aangezien de aanwezige individuen als gevolg van de werkzaamheden een alternatief moeten zoeken, worden ze tevens opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Als mitigerende maatregel worden mogelijk aanwezige rugstreeppadden en zandhagedissen afgevangen en verplaatst naar geschikt leefgebied buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Aangezien bij het afvangen gebruik wordt gemaakt van niet-selectieve vangmiddelen is ontheffing benodigd voor overtreding van artikel 3.9, eerste lid, van de Wnb. Ondanks de zorgvuldige werkwijze bij het afvangen, valt niet met zekerheid uit te sluiten dat individuen worden verwond of gedood. Om deze reden is ook voor het doden van deze soorten ontheffing aangevraagd. Gezien het voorgaande, is tevens sprake van het overtreden van de verbodsbepalingen als bedoeld in de artikelen 3.5, eerste lid, en artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb en artikel 3.9, eerste lid, van de Wnb.

Groenknolorchis

De groenknolorchis is gebonden aan standplaatsen die afhankelijk zijn van de continue aanvoer van gebufferd grondwater en groeit op van nature voedselarme bodems. De soort is beperkt tot vegetaties met een open vegetatiestructuur en wordt onder andere aangetroffen in duinvalleien (zowel primaire als secundaire) trilvenen en kleine zeggemoerassen. In het duingebied van Dunea komt groenknolorchis uitsluitend voor in secundaire duinvalleien die zijn ontstaan door uitstuiving, of valleien die zijn ontstaan als gevolg van drinkwaterwinning. Uit de gegevens van de NDFF en de waarnemingen uit bijlage III van de Passende Beoordeling neemt Dunea aan dat de soort voorkomt in de volgende duinvalleien: Boerendel, Knolletjesdel, Plasjes van Simon, Hondengerecht en Paardenkerkhof. De groenknolorchis heeft een voorkeur voor groeiplaatsen met een goede buffering van de zuurgraad (pH van >6) en locaties waar geen of weinig sprake is van accumulatie van organisch materiaal in de toplaag van de bodem. Accumulatie van organisch materiaal zorgt voor verzuring in de toplaag van de bodem waarin groenknolorchis wortelt. De soort wortelt zeer ondiep tot gemiddeld 5 cm en maximaal 10 centimeter onder het maaiveld. Bekend is dat er een negatieve correlatie bestaat tussen verzuring en afname van de groenknolorchis in duinvalleien. Hoewel de opbouw van organisch materiaal een natuurlijk proces betreft (successie) kan de groenknolorchis zich op dergelijke standplaatsen handhaven wanneer er een continue aanvoer is van gebufferd grondwater met een hoge pH-waarde. Van belang is dat het grondwater in de bewortelbare zone van de groenknolorchis aanwezig blijft gedurende tenminste het groeiseizoen (mei tot en met augustus). Zakt het grondwater verder weg en is er geen capillaire werking mogelijk, dan treedt verdroging op van de toplaag waardoor het organisch materiaal wordt omgezet in humus met als gevolg verzuring. De duinvalleien Boerendel, Knolletjesdel, Plasjes van Simon, Hondengerecht en Paardenkerkhof liggen binnen de invloedssfeer van de veranderingen in grondwaterpeil als gevolg van de ingebruikname van Winning 8 na de uitgevoerde werkzaamheden. Aanvrager verwacht op basis van de uitgevoerde modelleringen geen effecten op de staat van instandhouding van de groenknolorchis. Uit bijlage 1 van rapport Optimalisatie winning 8 van 5 december 2023 (versie 2) blijkt dat er, middels geohydrologische berekeningen, veranderingen in de grondwaterstand berekend zijn en dat de eerder genoemde duinvalleien binnen de invloedssfeer liggen. Uit deze gegevens blijkt dat in de vallei Boerendel waar groenknolorchis voorkomt de grondwaterklassen die voor groenknolorchis van belang zijn zullen afnemen. Daarnaast geldt dat de veranderingen in grondwaterstand met modellering niet voorspelt in welke periode van het jaar veranderingen optreden en bevat een modellering altijd een zekere mate van onzekerheid.

Gelet op voorgaande valt op basis van de toegepaste modellering niet uit te sluiten dat aantasting van de standplaatscondities op de groeiplaatsen van de groenknolorchis kan optreden bij ingebruikname van Winning 8. Aangezien verzuring van de toplaag negatief gecorreleerd is aan het voorkomen van de groenknolorchis is er sprake van opzettelijke vernieling binnen het natuurlijk verspreidingsgebied van de soort. Hiermee wordt de verbodsbepaling opgenomen in artikel 3.5, vijfde lid, van de Wnb overtreden.

Glad biggenkruid

Glad biggenkruid is een composiet die in het kustgebied gebonden is aan open (niet verstufbaar) zand of laagblijvend duingrasland met voldoende duurzame open vegetatiestructuur. De soort is gebonden aan voedselarme standplaatsen die kalkloos of kalkarm zijn. Glad biggenkruid is een therofyt wat betekent dat de soort eenjarig is en de cyclus van bloei, zaadsetting en kieming binnen één jaar wordt voltooid. Groeiplaatsen hebben als gevolg van deze strategie een onbestendig karakter. Als gevolg van de aanleg van de infiltratieplassen 21 en 22 verdwijnt een oppervlak van 0,03 hectare duin met groeiplaatsen die in potentie geschikt zijn als standplaats voor het glad biggenkruid. De aanwezigheid van het glad biggenkruid in het plangebied wordt in de aanvraag aangenomen.

Gelet op het voorgaande, valt niet uit te sluiten dat er sprake zal zijn van het afsnijden, ontwortelen of vernielen van het glad biggenkruid binnen zijn natuurlijk verspreidingsgebied als gevolg van de werkzaamheden. Hiermee wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de rugstreeppad, de zandhagedis, de groenknolorchis en het glad biggenkruid tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het 'Activiteitenplan project Winning 8' van 22 december 2023 en het addendum van 14 februari 2024. Deze maatregelen zien onder andere op het treffen van mitigerende maatregelen waaronder het ongeschikt maken van het functioneel leefgebied van de rugstreeppad, de zandhagedis en de groeiplaatsen van de groenknolorchis en het glad biggenkruid en het treffen van compenserende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van de rugstreeppad, de zandhagedis, de groenknolorchis en het glad biggenkruid.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project Winning 8 waarop de aanvraag ziet is locatiegebonden. Het gaat om de renovatie en uitbreiding (optimalisatie) van een bestaande waterwinning, die zich bevindt in waterwingebied Berkheide. De capaciteit van deze winning is sterk teruggelopen en ook voldoet deze niet meer aan de huidige eisen die gelden voor de verblijftijd van oppervlaktewater in de bodem in relatie tot risico's op bacteriologische besmetting. Om op korte termijn te kunnen blijven voorzien in de benodigde vraag naar voldoende, kwalitatief drinkwater is de renovatie en uitbreiding van de winning noodzakelijk. Na het werk moet de winning in staat zijn om een onttrekkingscapaciteit van 280m³/uur te behalen. Winning 8 is een van de deelprojecten binnen Programma Berkheide⁷ van Dunea en moet invulling geven aan de strategie voor uitbreiding van de waterwinning op korte termijn (2022-2030) zoals opgenomen in de Alternatievenafweging Programma Berkheide. Hierin is opgenomen dat Dunea voor de toename van de drinkwateraanvraag op de korte termijn afhankelijk is van het Rivier-duinsysteem waar Winning 8 onderdeel van uitmaakt. In dit document is onder andere opgenomen:

“Met de huidige ontwikkeling van de drinkwatervraag ontstaan al in de komende jaren tekorten. In 2025 wordt t.o.v. 2020 een tekort van 8 miljoen m³ drinkwater/jaar verwacht. Richting 2030 loopt het tekort verderop, naar ongeveer 10 miljoen m³ drinkwater/jaar. Daarom wordt voor de korte termijn uitbreiding van het bestaande Rivier-duinsysteem gezocht. Voor de uitbreiding van het Rivier-duinsysteem moeten alle beschikbare mogelijkheden maximaal benut worden. Dit doet Dunea door:

- Uitbreiding Berkheide, waarbij bestaande winningen gerenoveerd worden en geïnvesteerd wordt in nieuwe winputten en installaties.

(...)”

⁷ Zie <https://www.dunea.nl/duinen/werkzaamheden/grote-projecten/werkzaamheden-duingebied-berkheide#:~:text=Als%20onderdeel%20van%20de%20korte,voor%20de%20drinkwatervraag%20van%20morgen.>

Gelet op de doelstellingen op korte termijn, kiest Dunea ervoor om deze opgave te realiseren door onder meer renovatie en uitbreiding van productiecapaciteit in het waterwingebied Berkheide en het vergroten van de overbruggingscapaciteit in Berkheide:

“Berkheide heeft gezien de staat van de winningen een renovatieopgave. Ook zijn er problemen met betrekking tot bacteriologische betrouwbaarheid. Grootschalige renovatie van de winningen en infiltratieplassen is noodzakelijk om het bestaande systeem in stand te houden, zodat het t/m 2040 onderdeel uit kan blijven maken van een leveringszekersysteem. Met de keuze voor Berkheide kan de opgave voor uitbreiding gerealiseerd worden in combinatie met de noodzakelijke renovatie, zodat de algehele impact van de werkzaamheden zoveel mogelijk beperkt wordt.

(...)

In Berkheide zijn er kansen om uitbreiding van capaciteit te combineren met een positief effect op de instandhoudingsdoelen voor habitats en soorten in het Natura 2000-gebied. Dit is mogelijk met maatwerk uitbreidingen in het systeem van winningen en infiltratieplassen, met beperkte ruimtebeslag, positieve effecten op de hydrologie en aanvullende natuurherstelprojecten.”

Voor Winning 8 is geen gunstiger alternatief voorhanden om de wincapaciteit te optimaliseren. Optimalisatie van de wincapaciteit is alleen mogelijk door een hydrologische buffer te realiseren tussen de vochtige duinvalleien ten westen van de winning en de winning zelf. De twee infiltratieplassen vormen tegelijkertijd een hydrologische systeemmaatregel ten behoeve van grondwaterafhankelijke habitats en dragen bij aan de benodigde infiltratietijd in relatie tot de kans op een bacteriologische besmetting. De omvang en ligging van de nieuw te realiseren infiltratieplassen zijn afgestemd met de huidige en gewenste hydrologische randvoorwaarden van de vochtige duinvalleien. De locaties van de nieuwe infiltratieplassen zijn zodanig in het landschap ingepast dat het benodigde grondverzet beperkt zal blijven.

Het plangebied is zeer geschikt voor broedende vogels en vooraf ongeschikt maken hiervoor is praktisch niet realiseerbaar. Dit betekent dat het niet mogelijk is om de werkzaamheden te laten plaatsvinden in de minst kwetsbare periode voor de zandhagedis, die loopt van april tot en met half mei. Zoveel mogelijk rekening houdend met de verschillende kwetsbare periodes van de voorkomende soorten, vinden de werkzaamheden om die reden plaats in de overwinteringsperiode van de rugstreeppad en de zandhagedis en na het treffen van mitigerende maatregelen, waaronder het ongeschikt maken, ontoegankelijk maken en het wegvangen en verplaatsen van de betreffende soorten. Op deze wijze worden negatieve effecten op de rugstreeppad, de zandhagedis, de groenknolorchis en het glad biggenkruid zoveel mogelijk beperkt (zie ook overwegingen hiervoor).

Natuurherstel Joppedel maakt integraal onderdeel uit van de opgave van Programma Berkheide. Voor de uitvoering van het project Winning 8 is tevens een natuurvergunning noodzakelijk. Op deze aanvraag wordt separaat een besluit genomen en deze ziet onder andere op het herstel en de ontwikkeling van de kwaliteit van het habitat en uitbreiding van de oppervlakte aan aanwezig habitat ter plaatse van de vochtige duinvalleien (habitattypen H2190B en H2190D).

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Door te werken conform de voorgestelde maatregelen, aangescherpt op onderdelen in de voorschriften, wordt schade aan de rugstreeppad, de zandhagedis, de groenknolorchis en het glad biggenkruid zoveel mogelijk voorkomen.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' en het belang van 'de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats'. Voor het glad biggenkruid is ook aangedragen dat het project nodig is 'in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde. Dat de werkzaamheden hieronder vallen is evident.

Aanvrager Dunea is verantwoordelijk voor de productie en levering van drinkwater in het westelijk deel van Zuid-Holland. Dunea beheert drie duingebieden tussen Monster en Katwijk, die deel uitmaken van Nationaal Park Hollandse Duinen: Solleveld, Meijendel en Berkheide. Deze drie duingebieden zijn van groot belang voor het zuiveren van drinkwater. Het project Winning 8 ligt in wingebed Berkheide en is een uitwerking van de noodzaak tot verhoging van de capaciteit van de drinkwatervoorziening van 26,5 naar 32,1 miljoen m³ per jaar. Om het nijpende woningtekort te verminderen zullen er in de provincie Zuid-Holland voor het jaar 2030 200.000 nieuwe woningen gebouwd moeten worden. Dat is ruim een vijfde van de landelijke opgave. De verwachting is dat de vraag naar drinkwater ook de komende jaren zal doorstijgen. De verwachte bevolkingsgroei binnen het afzetgebied van Dunea bedraagt tot 2035 220.000 mensen en tot 2040 260.000 (Alternatievenafweging Programma Berkheide).⁸

Met het Rijk is afgesproken dat de provincies samen met de drinkwaterbedrijven een verkenning uitvoeren om te komen tot een strategie om voor de lange termijn de drinkwatervoorziening veilig te stellen.⁹ In de 'Verkenning Drinkwatervoorziening Zuid-Holland 2040' zijn strategieën uitgewerkt voor een robuuste drinkwatervoorziening in de provincie in 2040. Naast de toenemende vraag is van belang dat de waterkwaliteit van met name het oppervlaktewater onder druk staat. Het project Winning 8 is één van de projecten die nodig is om op korte termijn te voorzien in de toenemende vraag naar kwalitatief goed drinkwater in de regio. Het project heeft tevens tot doel de hydrologische randvoorwaarden voor natuurherstel in nabijgelegen vochtige duinvalleien (Joppedel) te realiseren. Ter onderbouwing van het wettelijk belang is verwezen naar het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 11 september 2012 (ECLI:EU:C:2012:560), waarin is aangegeven dat drinkwatervoorziening in beginsel een overweging is die verband houdt met de menselijke gezondheid. De drinkwaterwinning in de duinen vindt zijn oorsprong in de noodzaak om ten behoeve van de menselijke gezondheid de bevolking van schoon en betrouwbaar drinkwater te voorzien. Dit is randvoorwaardelijk voor het uitbannen van infectieziekten en daarmee tot op de dag van vandaag één van de belangrijke pijlers onder de zorg voor de volksgezondheid. De veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening en de volksgezondheid maken dat de beschikbaarheid van voldoende kwalitatief goed drinkwater van groot maatschappelijk belang is.

Drinkwater is een eerste levensbehoefte. In de Drinkwaterwet is dan ook de zogenaamde 'zorgplicht drinkwater' opgenomen en is ook vastgelegd dat duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening als dwingende reden van groot openbaar belang geldt (artikel 2 en 3). Ook wordt in 'Richtlijnen voor de toepassing van artikel 6, lid 4, van de Habitatrichtlijn' als voorbeeld voor een dwingende reden van groot openbaar belang genoemd: het leveren van voldoende water voor menselijk verbruik, industrieel gebruik en de landbouw.

In het leveringsgebied van Dunea groeit het aantal inwoners naar verwachting van 1,3 miljoen naar 1,5 miljoen inwoners in 2030. Dunea heeft voor de periode 2018-2025 het Programma Berkheide gestart om dit waterwingebied maximaal in te kunnen zetten voor de stijgende drinkwatervraag. Het project Winning 8 draagt bij in het

⁸ Het document dateert uit 2022, de huidige ambitie is de bouw van 250.000 woningen voor 2030, zie: [Zuid-Holland bouwt circa 250.000 woningen voor 2030 | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/ruimte/) en <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/ruimte/>.

⁹ Eindrapportage Verkenning robuuste drinkwatervoorziening 2040, zie: <https://drinkwaterverkenning.ireport.royalhaskoningdhv.com/> en [Eindrapportage Verkenning robuuste drinkwatervoorziening 2040 \(royalhaskoningdhv.com\)](https://drinkwaterverkenning.ireport.royalhaskoningdhv.com/).

optimaliseren van de drinkwatercapaciteit en de hydrologische condities voor de aanwezige vochtige duinvalleien uit te breiden.

Flora en Fauna

Met het Programma Berkheide wil Dunea ook bijdragen aan natuurherstel en natuurontwikkeling. Tegelijkertijd met de optimalisatie van de winning wordt natuurontwikkeling en -herstel uitgevoerd. Dit betreft de ontwikkeling van de voor het Natura 2000-gebied kwalificerende habitattypen H2190B en H2190D vochtige duinvalleien en H2130 grijze duinen in de ten westen van de winning gelegen laagtes Joppedel. Geschikte voortplantingsplekken ontbreken in de huidige situatie nagenoeg in Joppedel. Het natuurherstel in Joppedel levert kwalitatief hoogwaardige en duurzame verbetering van het leefgebied voor de rugstreppad. Er ontstaan nieuwe geschikte voortplantingsmogelijkheden door de ontwikkeling van het habitatype vochtige duinvalleien.

Gelet op voorgaande zijn wij van oordeel dat de aan de aanvraag ten grondslag gelegde belangen voldoende zijn onderbouwd om de negatieve effecten op de rugstreppad, de zandhagedis, de groenknolorchis en het glad biggenkruid, welke als gevolg van de uitvoering van project Winning 8 zullen optreden, te rechtvaardigen.

Staat van instandhouding

Als gevolg van de werkzaamheden gaat functioneel leefgebied met daarin mogelijk aanwezige voortplantings- en overwinteringsplaatsen van de rugstreppad en de zandhagedis en groeiplaatsen van de groenknolorchis en het glad biggenkruid verloren. In het activiteitenplan, het concept ecologisch werkprotocol en het addendum worden maatregelen voorgesteld. Deze maatregelen zijn in grote lijnen afdoende. In de aanvraag wordt uitgegaan van worstcase aannames. Op enkele onderdelen achten wij het gelet hierop noodzakelijk en niet onredelijk om ter borging van de staat van instandhouding van de aangevraagde soorten de maatregelen nader te nuanceren op de volgende punten:

Algemeen

In het concept ecologisch werkprotocol staat dat de maaiwerkzaamheden in één werkrichting en strooksgewijs worden uitgevoerd, zodat eventueel aanwezige soorten voldoende tijd krijgen om te kunnen vluchten. Wij hebben in voorschrift 9 aanvullend opgenomen dat alle werkzaamheden, waaronder het plaatsen van schermen en het aanbrengen van rijplaten eveneens in één richting uitgevoerd dienen te worden. Daarnaast hebben wij in voorschrift 10 opgenomen dat de rijsnelheid van alle machines en voertuigen over onverhard terrein en paden binnen het plangebied niet hoger mag zijn dan vijf kilometer per uur om individuen van de rugstreppad en de zandhagedis voldoende mogelijkheid te geven te kunnen vluchten en daarmee verwonding en doding van individuen van beide soorten te voorkomen. Voor beheerpaden die voorzien zijn van rijplaten en aanwezig zijn in onverhard terrein binnen het plangebied, geldt een maximale snelheid van vijftien kilometer per uur. In overige gevallen, zoals (transport)bewegingen over verharde beheerpaden die met rijplaten zijn voorzien, geldt een maximumsnelheid van dertig kilometer per uur. Indien een lagere maximum snelheid ter plaatse geldt vanuit veiligheidsoverwegingen of andere wet- en regelgeving dan dient deze maximum snelheid te worden aangehouden. Bovenstaande rijsnelheden gelden voor de locaties buiten de schermen, in de periode van 1 februari tot 15 november.

Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden toch individuen van de rugstreppad, de zandhagedis en/of de groenknolorchis worden aangetroffen in het plangebied, dienen de werkzaamheden die gerelateerd zijn aan dat specifieke werk op de locatie direct stilgelegd te worden. Er moet in dat geval direct contact opgenomen worden met de begeleidend ecologisch deskundige en de OZHZ. De ecologische deskundige dient ter plaatse passende maatregelen te nemen. De genomen maatregelen dienen zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk op dezelfde dag dat deze worden uitgevoerd, doorgegeven te worden aan de OZHZ. De werkzaamheden kunnen op de werklocatie hervat worden als deze is vrijgegeven door de ecologische deskundige. Indien de OZHZ het nodig acht dat aanvullende en/of andere maatregelen getroffen moeten worden voordat de werkzaamheden hervat mogen

worden, dan mogen de werkzaamheden pas hervat worden nadat deze maatregelen genomen zijn en de locatie is vrijgegeven door de ecologisch deskundige. Hiervan dient de ecologisch deskundige verslag te doen in het ecologisch logboek. Dit hebben wij opgenomen in voorschrift 11.

Rugstreepad en zandhagedis

Winning 8 en de nieuw te realiseren infiltratieplassen 21 en 22 betreffen een sterk geaccidenteerd terrein met voortplantingswateren en overwinteringslocaties voor de rugstreepad en ei-afzet- en overwinteringslocaties voor de zandhagedis. Door de aanwezigheid van natte laagtes is de verwachting dat de rugstreepad en de zandhagedis voornamelijk overwinteren in de hoger gelegen delen van het natuurgebied. Desondanks kan de aanwezigheid van enkele overwinterende individuen van de rugstreepad en de zandhagedis in de lager gelegen delen niet worden uitgesloten. Voorafgaand aan de werkzaamheden dient het werkgebied rondom de nog aan te leggen infiltratieplassen 21 en 22 ontoegankelijk gemaakt te worden door middel van het plaatsen van schermen. Het ontoegankelijk maken geldt tevens voor de locaties van de nieuwe werk- en onderhoudspaden en het werkgebied in Joppedel. Bestaande transportroutes hoeven hierbij niet te worden meegenomen, met uitzondering van risicovolle locaties. Dit laatste ter beoordeling aan de ecologisch deskundige. Met betrekking tot Joppedel dient voorafgaand aan het ontoegankelijk maken een kaart met de exacte locaties voor de te plaatsen schermen ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de OZHZ. Met deze maatregel wordt voorkomen dat er rugstreepadden en zandhagedissen in het plangebied aanwezig zijn als de werkzaamheden starten. Het plaatsen van de schermen dient te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige en de schermen dienen in een goede staat te blijven. Om dit te waarborgen dienen de schermen één keer per dag gecontroleerd te worden door een ecologisch deskundige of door een persoon die is geïnstrueerd door de ecologisch deskundige. Beschadigingen of andere omstandigheden waardoor de functionaliteit van de schermen wordt belemmerd, dienen uiterlijk binnen één dag te worden hersteld of opgelost. Dit om nieuwe toestroom (influx) van rugstreepadden en zandhagedissen in het werkgebied te voorkomen. Het verwijderen van de schermen is alleen toegestaan nadat de werkzaamheden in het gebied zijn afgerond en onder begeleiding van de ecologisch deskundige. Tot slot dient het plaatsen en verwijderen van de schermen, uitgevoerde controles en bevindingen en eventueel ondernomen acties te worden opgenomen in het ecologisch logboek. Dit hebben wij opgenomen in voorschrift 12.

In voorschrift 13 hebben wij een aantal aanscherpingen opgenomen voor het afvangen en verplaatsen van de rugstreepad en de zandhagedis (inclusief algemene soorten vanuit de zorgplicht). Dit dient door een ecologisch deskundige verricht te worden. Vanaf het moment van afvangen, dient de ecologisch deskundige tweemaal daags met een tussenperiode van maximaal 10 tot 12 uur een controle uit te voeren naar aanwezige individuen. In de voorgestelde maatregelen wordt benoemd dat emmers eenmaal daags gecontroleerd en geleegd worden, echter omdat zandhagedissen dagactief zijn en rugstreepadden nachtactief, wordt door het tweemaal daags controleren van de emmers voorkomen dat dieren te lang in de emmers verblijven en hier mogelijk schade van kunnen ondervinden. Aanvullend hebben wij in het voorschrift opgenomen dat, naast het gebruik van vangemmers en herpetoplaten, het afvangen van de zandhagedis tevens uitgevoerd kan worden middels stropvangsten. Deze methode van afvangen hebben wij opgenomen omdat dit een effectieve methode is voor het afvangen van de zandhagedis (Kennisdocument Zandhagedis, BIJ12, 2017). Deze vangmethode vereist wel ervaring bij de ecologisch deskundige. Gevangen individuen dienen zo snel mogelijk te worden vrijgelaten in het omliggende leefgebied, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Dit betekent ook buiten de invloedssfeer van eventuele werkzaamheden van Staatsbosbeheer ter voorkoming van cumulatieve effecten. Indien minimaal vijf aaneengesloten dagen geen exemplaren van de rugstreepad en de zandhagedis zijn afgevangen, mag het plangebied worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden. De ecologisch deskundige dient verslag te leggen in het ecologisch logboek.

Door middel van natuurmaatregelen zal het habitatype vochtige duinvalleien (H2190) in Joppedel worden hersteld. Deze werkzaamheden vinden plaats nadat de werkzaamheden voor infiltratieplassen 21, 22 en 23 zijn afgerond. Indien sprake is van minimaal drie achtereenvolgende dagen met nachtvorst en/of in het geval dat de

werkzaamheden worden uitgevoerd binnen de tijdsperiode van 15 november tot 1 februari, mag afgeweken worden van de voorschriften 12 en 13. Dit houdt in dat in dat geval mag worden gestart met de werkzaamheden in dit werkgebied zonder het plaatsen van schermen. Dit ter beoordeling aan de ecologisch deskundige. Dit dient vastgelegd te worden in het ecologisch logboek. Dit hebben wij vastgelegd in voorschrift 14.

Om verspreiding van ziektes onder amfibieën te voorkomen dienen handschoenen, laarzen en opvangemmers en andere materialen die worden gebruikt voor bovenstaande vangmethoden ontsmet te worden conform het Desinfectie protocol veldwerk van RAVON. Deze maatregel is reeds opgenomen in het concept ecologisch werkprotocol en hebben wij tevens geborgd in voorschrift 15.

Zoals hiervoor onder het kopje 'Overtreding verbodsbepaling(en)' aangegeven, wordt op basis van het verrichte onderzoek aangenomen dat de rugstreepad en de zandhagedis en functies voor deze soorten in het plangebied algemeen voorkomen. In het gehele duingebied Meijndel en Berkheide vinden meerdere projecten plaats, waarbij tevens effecten optreden op het functioneel leefgebied van zowel de rugstreepad als de zandhagedis. Wij zijn dan ook van mening dat de werkzaamheden van alle projecten die binnen het gehele duingebied Meijndel en Berkheide worden uitgevoerd, invloed kunnen hebben op de aanwezige deelpopulaties van beide soorten en daarmee uiteindelijk ook op de metapopulatie. Om te borgen dat het leefgebied van de rugstreepad en de zandhagedis in het plangebied na de werkzaamheden functioneert, functioneel blijft op lange termijn, en cumulatieve effecten niet kunnen optreden, achten wij het redelijk en noodzakelijk om aan deze ontheffing een monitoringsverplichting te verbinden. Hiervoor dient binnen twee maanden na bekendmaking van dit besluit een monitoringsplan ter goedkeuring te worden ingediend aan de ODH. De monitoring geeft inzicht in de lokale staat van instandhouding en een beeld hoe de populatietrend zich ontwikkelt. Daarnaast brengt monitoring duidelijkheid of de beoogde resultaten behaald worden en de maatregelen effectief zijn.

De monitoring voor de rugstreepad en de zandhagedis dient uitgevoerd te worden door een ecologisch deskundige, voor een periode van drie jaar vanaf het eerste voortplantingsseizoen nadat de werkzaamheden zijn afgerond en uitgevoerd te worden conform de meest recente richtlijnen, zoals beschreven in de Handleiding Meetnet Reptielen en Amfibieën van RAVON. In het monitoringsplan dient concreet te worden gemotiveerd welke SMART-definitie wordt gegeven aan een goede, matige en slechte kwaliteit van het functioneel leefgebied van de betreffende soorten, zodat dit heldere handvatten biedt voor behoud van kwaliteit en het nemen van eventueel benodigde maatregelen ter verbetering als de verwachte resultaten uitblijven. De resultaten van de monitoring dienen jaarlijks vóór 1 februari van het opvolgende jaar te worden aangeleverd bij de OZHZ. Deze resultaten dienen te worden opgeleverd in een korte rapportage, waarin in ieder geval dient te worden opgenomen: de onderzoeksresultaten, een heldere conclusie over de effectiviteit van de maatregelen en een voorstel voor verdere optimalisatie of extra maatregelen. Mocht het verwachte resultaat uitblijven en aanwijsbaar zijn toe te schrijven aan de uitvoering van de betreffende maatregelen, dient een voorstel voor optimalisatie en extra maatregelen aan de OZHZ ter goedkeuring te worden voorgelegd. Dit hebben wij opgenomen in voorschrift 16.

Groenknolorchis binnen het plangebied

Uit de NDFP zijn waarnemingen bekend binnen het plangebied, maar onduidelijk is of deze planten actueel aanwezig zijn op die locaties of dat mogelijk sprake is van gps-afwijkingen van de exacte groeiplaatsen van degene die deze waarnemingen heeft ingevoerd. Niet uitgesloten kan worden dat de groenknolorchis in het plangebied voorkomt. De voorbereidende werkzaamheden en de veranderingen in de grondwaterstand binnen het plangebied kunnen ingrijpende gevolgen hebben voor de groenknolorchis, waardoor deze hier kan verdwijnen. Om deze reden is voorschrift 17 opgenomen, waarmee geborgd wordt dat voorafgaand aan de werkzaamheden een inventarisatie plaatsvindt binnen het plangebied. Indien planten aangetroffen worden, worden deze gemarkeerd en getransplanteerd naar een geschikte locatie buiten het plangebied. Voor de transplantatie zijn de voorschriften 18 en 19 opgenomen. Hierin zijn voorwaarden opgenomen die worden gesteld aan de transplantatie en wordt een plan van aanpak gevraagd die ter goedkeuring ingediend wordt bij de ODH. De randvoorwaarden en het plan van

aanpak borgen dat de transplantatie op een zorgvuldige wijze uitgevoerd wordt waarbij er geen beschadigingen optreden aan de wortels. Voor alle in Nederland voorkomende orchideeën geldt dat zij in meer of mindere mate afhankelijk zijn van een mycorrhiza. Orchideeënzaden hebben geen reservevoedsel en zijn voor, tijdens en na kieming voor voedsel volledig afhankelijk van schimmels (mycotroof). Gedurende de levensfase verschuift deze afhankelijkheid en kunnen de meeste orchideeën ook zelf voedsel aanmaken via fotosynthese. De relatie tussen orchidee en schimmel (soms is de relatie mutualistisch) heet mycorrhiza waarbij de orchidee, via haar wortels, samenleeft met een schimmel. De randvoorwaarden zoals beschreven in voorschrift 19 moeten ervoor zorgen dat de verbinding tussen de hyfen (schimmeldraden) van de mycorrhiza en wortel van de orchidee intact blijft gedurende de transplantatie. Voorschrift 18 borgt dat de groenknolorchis getransplanteerd wordt naar valleien waar de soort reeds voorkomt. Dit borgt dat de planten ook na de transplantatie zich duurzaam kunnen handhaven op de nieuwe locatie.

Groenknolorchis buiten het plangebied, maar binnen de invloedssfeer van Winning 8

Van Berkheide zijn buiten het plangebied meerdere groeiplaatsen van de groenknolorchis bekend. Deze groeiplaatsen liggen binnen de invloedssfeer van de ingebruikname van Winning 8. De groenknolorchis is bekend uit Boerendel, Knolletjesdel, Plasjes van Simon, Hondengerecht en Paardenkerkhof. De waarnemingen zijn afkomstig uit de NDFF en bijlage III uit de Passende Beoordeling. Er heeft geen vlakdekkend en recent onderzoek plaatsgevonden naar het voorkomen van de groenknolorchis in deze valleien. Om deze reden hebben wij voorschrift 20 opgenomen. Voorschrift 20 gaat in op de effecten op de groenknolorchis als gevolg van de ingebruikname van Winning 8. Omdat modellering uitgaat van een worstcasescenario en daar altijd een mate van onzekerheid in aanwezig is, is niet exact te voorspellen hoe de groenknolorchis gaat reageren op de veranderingen in grondwaterstand. Wel komt uit de modellering naar voren dat het grondwaterpeil op veel plekken zal veranderen. Gezien de ecologie van de groenknolorchis hebben veranderingen zoals verdroging, verzuring van de toplaag tot gevolg. Doordat er een negatieve correlatie bestaat tussen verzuring en de groenknolorchis is dit voorschrift opgenomen, waarin geborgd wordt dat bekende groeiplaatsen worden geactualiseerd en als nulmeting dienen voor verdere monitoring. In voorschrift 21 hebben wij opgenomen dat een monitoringsplan ter goedkeuring aan de ODH dient te worden voorgelegd. Hiermee wordt geborgd dat, indien nodig, kan worden ingegrepen, waarmee de effecten in omvang beperkt worden. Hiermee is het aannemelijk dat de soort in deze duinvalleien aanwezig blijft.

Glad biggenkruid

In het plangebied zijn groeiplaatsen van het glad biggenkruid incidenteel waargenomen. Als gevolg van de aanleg van de infiltratieplassen 21 en 22 verdwijnt een oppervlak van 0,03 hectare duin met groeiplaatsen die in potentie geschikt zijn als standplaats voor het glad biggenkruid (zie ook Locaties voor translocatie exemplaren van glad biggenkruid van 12 juni 2024). In het plangebied is 0,1 hectare aan potentieel geschikt habitat voor het glad biggenkruid aanwezig. Met het natuurherstel in Joppedel komt daar naar verwachting 1,7 tot 2 hectare geschikt habitat bij. Gezien de strategie van de soort (therofyt) moet de soort zich elk jaar opnieuw vestigen. Er is aangetoond dat er voldoende (potentieel) habitat aanwezig blijft binnen het plangebied, waarmee wordt geborgd dat de soort hier duurzaam kan blijven voortbestaan. Om deze reden is het glad biggenkruid niet meegenomen in de voorschriften ten aanzien van het transplanteren van de soort.

Concluderend

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften waaronder de monitoring, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden voor en de ingebruikname van Winning 8 niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de rugstreeppad, de zandhagedis, de groenknolorchis en het glad biggenkruid.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de OZHZ. De werkzaamheden en de wijze waarop maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het ecologisch werkprotocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten van de activiteit op de aangevraagde soorten op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.8, eerste lid, artikel 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend. Tevens wordt ontheffing verleend op grond van artikel 3.9, tweede lid, van de Wnb.

Appendix I Winning 8 werkwegen en transportroutes

